

ЗМІСТ

Душайко П.Г. Підсумки і прогнози роботи аграрного комплексу Чернобаївського району Черкаської області.....5

Історіографія, джерелознавство та методологія досліджень аграрної історії

Нечитайлло В.В. Селянство як природне явище.....	9
Присяжнюк Ю.П. Освіченість як атрибут етнокультури українського селянства в умовах модерних трансформацій суспільства (історіографічний та гносеологічний аспекти).....	12
Сидорук Т. В. Описи Ратненського староства XVI-XVIII ст. як джерело вивчення історії селянства.....	14
Ластовський В.В. Звичаєві стосунки між українським селянством та Православною церквою (кін. XVII – XVIII ст.) в історіографії.....	17
Атаманенко В.Б. Описово-статистичні джерела XVI-XVII ст. у дослідженні О.І. Барановича.....	21
Дровозюк С.І. Суспільна свідомість українського селянства в період НЕПу: історіографія проблеми.....	24
Олійник В. М. Самоврядні організації доколгоспного села – історіографія радянської доби.....	26

Аграрна історія в іменах

Шевченко С.І. Міхал Грабовський – чигиринський поміщик і польський письменник.....	30
Мойсієнко В.М. Ліберальні ідеї в теоретичній спадщині та реформаторській діяльності М. Х. Бунге.....	32
Ганницький С.Г. Василь Федорович Симиренко – “український Форд” кінця XIX – початку ХХ ст.	36
Демченко Т.П., Онищенко В.І. Депутат II Державної думи Російської імперії В. Хвіст: нетипова доля українського селянина.....	38
Овчаренко А.О. Аграрна проблема й аграрна політика США в період „великої депресії“ і „нового курсу“ Ф.Рузельта.....	41

Етнокультурне буття, духовність і світогляд українського селянства

Дроздова О.В. Роль просвітницьких осередків Полтавської губернії щодо поширення сільськогосподарських знань у регіоні в другій половині XIX – на початку ХХ ст.....	45
Драч О.О. Формування системи оплати праці сільського вчителя в Україні (друга половина XIX – початок ХХ ст.).....	48
Михайлюк О.В. Вплив освіти новоєвропейського типу на культуру селянства України (початок ХХ ст.).....	51
Мельниченко В.М., Дулгерова О.М. Вшанування пам'яті Т.Г.Шевченка селянами України на початку ХХ ст. (за матеріалами української преси).....	54
Ситник О.М. Розвиток національного самоусвідомлення селянства Черкащини в 20-х – на початку 30-х рр. ХХ ст. як результат протистояння національної української та більшовицької ідеології.....	57
Рибак І.В. Житло доколгоспного села: кількісні та якісні зміни.....	60
Нечипоренко З.В. Дискусія стосовно боротьби селянської та пролетарської культур у 20-х рр. ХХ ст. у контексті національної реформи більшовиків.....	63
Георгізов Г.М. Нова економічна політика як світоглядний імператив.....	65
Веселова О.М. Меморіальні пам'ятні знаки та пам'ятники українським селянам – жертвам голоду-геноциду 30-х років ХХ століття.....	68
Москальов Б.Г. З історії Харківського державного технічного університету сільського господарства ім. Петра Василенка в 30-ті роки ХХ ст.	70
Андрухів І. О. Заходи органів влади проти впливу РПЦ та «залишків уніатства» на теренах Станіславської області в 50-х рр. ХХ ст.	73
Романюк І.М. Проблеми сільської школи України в кінці 50-х – середині 60-х років ХХ століття.....	76
Мелешко Л.А. Сільська родина Донеччини в нових історичних умовах (1990-ті роки).....	77
Земзюліна Н. І. Жіноча політична палітра в сучасній Україні.....	80
Темченко А.І. Семантика днів тижня в українській лікувальній традиції.....	83

Специфіка аграрних відносин середньовіччя та раннього нового часу

Івангородський К.В. Поземельні відносини як етносоціальні трансформації в Південних староствах Київського воєводства (до середини XVII ст.).....	88
Священко З.В. Соціальна природа козацтва та становлення козацького землеволодіння на Уманщині (XV – середина XVII ст.).....	92
Гуржій О.І., Дешевенко Л.М. Переселенський рух на півночі Гетьманщини XVIII ст. у контексті формування повстанських загонів.....	96

Українське селянство в умовах капіталістичних трансформацій та суспільно-політичних потрясінь XIX – початку ХХ ст.

Довжук І.В. Регіонально-галузевий розвиток сільського господарства Наддніпрянської України в першій половині XIX ст.	100
Венгер Н.В. Формування торговельно-промислової еліти на території аграрних менонітських колоній Півдня України (перша половина XIX ст.).....	102
Бундак О.А. Лісові промисли селянства Волині в першій половині XIX ст.	105
Лавриненко Н.П. Бджільництво у господарствах позаштатних монастирів Київської губернії в XIX ст.	108
Буравченко Р.В. Урядова політика царата в цукровій галузі (XIX – поч. ХХ ст.).....	111
Криськов А.А. Спроби уряду Російської імперії землевлаштувати єврейське населення в Подільській губернії в XIX ст.	116
Тищенко С.О., Берестовий А.І. Податкові органи російської імперії в Україні в другій половині XIX – на початку ХХ ст.	119
Куліков В.О. Врожайність зернових культур у сільському господарстві Харківської губернії наприкінці XIX – на початку ХХ ст.	122
Макарова О.В. Соціальне обличчя селян-переселенців з Подільської губернії (кінець XIX – початок ХХ ст.).....	124
Пилипенко О.Є., Єфіменко В.П. Селянський фактор у діяльності Південно-західного відділення Російської експортної палати*	127
Вовк Ю.І. Оренда землі в період становлення ринкових відносин в Україні в кінці XIX – на початку ХХ ст.	129
Наумов С. О. “Селяни усієї України, єднайтесь!”: організаторська робота українських партій на селі (1905-1907 рр.).....	132
Шевченко В.М. Попередні підсумки вивчення мобілізації земельної власності на Півдні України за 1906 – 1914 рр.	138
Терещенко В.Д. Вплив діяльності Дворянського поземельного банку на проведення аграрних перетворень уряду П. Століпіна (1906-1916 рр.)*	143
Герасименко О.В. Селянський рух на Лівобережній Україні під час здійснення Століпінської реформи.....	146
Кучера І. В. Діяльність російської окупаційної влади в аграрному секторі економіки Східної Галичини в роки Першої світової війни.....	149
Реєнт О.П. Кризові тенденції в аграрному секторі економіки у роки Першої світової війни (липень 1914 – лютий 1917 рр.) (Закінчення).....	152

Аграрна історія періоду Української революції 1917 – 1920 рр.

Губа П.І. Висвітлення в пресі політичних партій соціально-економічної політики в Україні доби національно-визвольних змагань (1917-1920 рр.).....	169
Любовець О.М. Аграрна програма Української демократично-хліборобської партії.....	172
Корновенко С.В. Соціально-економічна політика Н.Махна в українському селі.....	175
Лозовий В.С. Ставлення селянства Поділля до гетьманської влади (1918 р.).....	179
Ковальова Н.А., Малиновський Б.В. Законодавче забезпечення посівної кампанії в Україні навесні 1918 р.	182
Коріненко П.С. Пошук форм землекористування в Україні у 1919-1920 рр.	186

Українська селянська кооперація

Фареній І.А. Ідеї кооперації як компонент масової свідомості українського селянства початку ХХ століття.....	190
Дорошенко В.О. Основні засади діяльності ощадно-позичкових товариств на початку ХХ ст.	192
Морозов А.Г. Діяльність сільськогосподарської кооперації із технічного забезпечення селянських господарств.....	195
Биченко С.М. Діяльність спеціалізованої системи сільськогосподарської кооперації „Добробут” по підвищенню товарності селянських господарств у добу НЕПу.....	200

Аграрний розвиток України в радянський період

Капустя́н Г. Т. Комітети незаможних селян у системі радянсько-більшовицької політики.....	203
Лубчинський А. А., Сове́цька Т. Г. Ретроспективний погляд на кредитування українського села.....	207
Міняйло С. А. Податкова політика радянської влади в українському селі у період розгортання суцільної колективізації.....	208
Перехрест О. Г. Застосування нацистськими окупантами тактики “випаленої землі” в українському селі в період відступу з України.....	211
Гончаренко О. М. Політика сталінського режиму щодо українського селянства в інтерпретації нацистської пропаганди на території Рейхскомісаріату “Україна” (1941 – 1944 рр.).....	214
Шайкан В. О. Колабораціонізм в аграрній сфері на території Рейхскомісаріату “Україна” та військової зони.....	219
Перехрест І. В. Санітарно-епідеміологічний стан у сільській місцевості України та заходи щодо його покращення (1943-1945 рр.).....	221
Стародубець Г. М. Селянство як соціальна база українського повстанського запілля (друга половина 1943 – 1945 рр.).....	224
Потильчак О. В. Військовополонені на підприємствах цукрової галузі Української РСР (1944 – 1945 рр.): організація, дислокація і структура стаціонарних тaborів.....	228
Гонтар Т. М. Соціальна адаптація переселенців із Польщі до УРСР у 1944-1946 рр. як селянська проблема.....	231
Кононенко В. В. Становище українського селянства у повоєнний період (1945-1947 рр.).....	234
Саржан А. О. Відновлення тваринництва у східному регіоні України у перші повоєнні роки (1945 – початок 1950 рр.).....	236
Абдуллін А. А. Робота правоохоронних органів у сільській місцевості Донбасу в період 1953 – 1964 рр.	239
Лубко І. М. Лібералізація планового централізму в другій половині 50-х років ХХ століття.....	242
Шамара С. О. Проблеми розвитку сільського господарства Черкаської області в 1954-1965 рр.	244
Морозова С. А. Хімізація сільського господарства України у 60 – 80-ті роки ХХ ст. та її наслідки.....	247

Рецензії

Василь Марочко. Реєнт О., Сердюк О. Перша світова війна і Україна. – К.: Генеза, 2004. – 472 с.	251
Сергій Корновенко, Валентин Лазуренко. В. В. Нечитайло. Селянське господарство фермерського типу в Україні: історія і сучасність. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2004. – 436 с.	251
Інна Лубко. Нікілев О. Ф. Виробнича інтелігенція українського села. – Дніпропетровськ: Видавництво Дніпропетровського університету, 2004. – 208 с.	252
Анатолій Морозов. В. М. Лазуренко, Ю. М. Вовкотруб. Каравани українського степу. – Черкаси: Ваш Дім, 2004. – 92 с.	254
НАШІ АВТОРИ	255